

MODULUL MOTIVAREA PĂRINȚILOR

SCOPUL

Familiarizarea participanților cu mecanismele motivării adulților pentru instruire și identificarea unor tehnici de motivare a părinților pentru a participa la activitățile psihosociale de grup cu părinții.

OBIECTIVE

- participanții să însușească mecanismele motivării adulților pentru instruire;
- participanții să identifice metode de stimulare a motivației părinților pentru participarea la activități psihosociale.

DURATA

120 minute

MATERIALE NECESARE

- foi flipchart;
- carioci;
- foi A4;
- foi resursă.

PAȘI

1. Brainstorming (20 min.)

Participanții sunt rugați să răspundă frontal la întrebările:

Prin ce se deosebește instruirea adulților de cea a copiilor? Formatorul, utilizând metoda graficului T, notează paralel toate ideile participanților în ceea ce privește deosebirile de învățare adulților de cea a copiilor (fișa resursă A). Răspunsurile participanților se scriu pe foaie flipchart. Se face o generalizare și analiză a celor expuse de participanți.

2. Lucrul în grup (60 min.)

Participanții sunt repartizați în 2 grupuri, fiecare grup își realizează sarcina propusă:

I grup – enumerați care sunt, în opinia dumneavoastră, sursele motivaționale ale adulților (fișa resursă C);

II grup – enumerați care sunt, în opinia dumneavoastră, barierele invocate de adulți în ceea ce privește participarea acestora la instruire (fișa resursă B).

Participanții identifică sursele motivaționale pentru părinți de a participa la activitățile psihosociale de grup. Acum putem identifica necesitățile de instruire a părinților în materie de educație a copiilor.

3. Activitate (40 min.)

Participanții sunt rugați să elaboreze un model de invitație pentru părinți la o ședință cu părinții. Participanții sunt atenționați ca invitația să fie una motivantă și atractivă pentru părinți.

Odată cu expirarea timpului, participanții își prezintă pe rând invitațiile. Ceilalți participanți și cu formatorul oferă feedback și recomandări. La final se scot în evidență care au fost momentele forte la invitațiile prezentate și sunt oferite ca model pentru ceilalți participanți.

FOI RESURSĂ

Fișa resursă A

Principii ale organizării instruirii adulților

Specificul învățării la adulți influențează în mod decisiv procesul de planificare, organizare și desfășurare a activității de instruire. Pentru asigurarea succesului acestuia este necesar ca instructorul să țină cont de un set de principii ce vor fi integrate în activitățile programului de instruire:

1. Experiența participanților este importantă pentru activitățile de instruire a adulților și, respectiv este inclusă în procesul desfășurării instruirii;
2. Activitățile de instruire sunt centrate pe dezvoltarea abilităților necesare adulților. Este important ca prezentările formatorului să constituie 10-15% din timpul total al instruirii, să fie urmate de exerciții practice și aplicații, ce vor contribui la dezvoltarea abilităților de aplicare în practică a noilor cunoștințe și vor încuraja modificările necesare în performanțele viitoare ale participanților;
3. Participanții simt necesitatea de a fi implicați activ în activitățile de instruire. Participanții au nevoie de activități prin care ar fi încurajați să confrunte experiențele anterioare cu cele noi, oferite de formator și să dețină un control asupra procesului prin care se desfășoară instruirea. Formatorul va încuraja participarea tuturor celor implicați în instruire, ținând cont de specificul fiecărui individ, valorificându-i deplin;
4. Strategiile și tehnicile aplicate sunt semnificative pentru adulți. Pornind de la premiza că participanții învață mai mult și mai bine prin aplicarea corectă a procesului de instruire, devine important ca formatorul să selecteze cu grijă strategiile și tehnicile relevante atât pentru valorificarea cunoștințelor și experienței anterioare a participanților, pentru încurajarea schimbului de idei și opinii cu privire la posibilitățile ulterioare de aplicare în practică a noilor informații, cât și realizarea obiectivelor activității;
5. Deoarece există mai multe stiluri de învățare, strategiile și tehnicile utilizate sunt adaptate la diverse stiluri. Este important de conceput și organizat procesul de instruire astfel încât acesta să fie relevant din punctul de vedere al diversității stilurilor de învățare;
6. Utilizarea materialelor vizuale contribuie la perceperea și, respectiv, la înțelegerea corectă a informației prezentate. Implicarea mai multor canale de percepere a informației contribuie la sporirea gradului de asimilare a acesteia;
7. Informația și cunoștințele noi sunt consolidate prin exersarea lor în activitățile practice. În caz contrar este mult probabil ca această informație, deși importantă și valoroasă, să fie uitată, fără a putea fi utilizată ulterior în activitatea profesională;
8. Activitățile de instruire indică, în mod evident, posibilitatea aplicării noilor cunoștințe și abilități. Nu este suficient însă ca participanții să fie implicați în oarecare activități practice. Este important ca formatorul să le conceapă și să le desfășoare pornind de la relevanța acestora în raport cu noile cunoștințe, oferite prin prezentare sau materiale distributive;
9. Instaurarea unui climat de respect contribuie simțitor la creșterea eficienței instruirii adulților. Pentru a accentua valoarea personalității și experienței fiecărui participant este important ca

formatorul să asigure atmosfera de respect reciproc atât între participanți, cât și între trainer și fiecare persoană implicată în activitatea de instruire;

10. Rolul formatorului este cel de a facilita învățarea și nu de a o impune. Specificul învățării la adulți ne oferă o imagine clară asupra rolurilor pe care trebuie să le adopte formatorul în timpul unui eveniment de instruire. Dacă instructorul insistă asupra propriului punct de vedere, nu încurajează exprimarea sau neglijează opiniile participanților, o asemenea abordare nu va contribui la instruirea participanților. Trebuie de menționat că modificarea rolului – de la autoritate deplină, ce impune noile cunoștințe în mod directiv la facilitator – necesită competențe profesionale suplimentare, ce vor fi cultivate și dezvoltate continuu de către formator.

Sursa: <http://hr-club.md/index.php?category=197>

Fișa resursă B

Bariere în instruirea adulților

Spre deosebire de copii și adolescenți, adulții au mai multe responsabilități, fapt ce creează, implicit, mai multe bariere în angajarea într-un proces instructiv.

Motivale evocate cel mai frecvent de adulți:

- **lipsa timpului:** indiferent dacă sunt cursuri serale sau de scurtă durată, oricum, somează adultul să „piardă” ceva timp (să piardă câștigând, de fapt);
- **lipsa banilor:** în prezent există un număr infim de instituții ce acordă servicii gratuite de instruire, de aceea, problema banilor este una din cele mai importante, în special, în țările cu o economie șubredă;
- **responsabilități familiale:** grija pentru copii, relațiile cu soțul/soția, obligațiunile casnice etc. „fură” prea mult din timpul predestinat studiilor;
- **organizarea orarului:** obligațiunile de serviciu, familia necesită mult timp, iar implicarea în procesul de studiu implică și modificări de orar și sacrificii etc.;
- **probleme de motivație:** adultul trebuie să învețe deoarece este forțat să o facă;
- **lipsa încrederii în sine:** stima de sine redusă, un eșec care nu poate fi uitat sau alte lucruri care au marcat adultul, îl va împiedica pe acesta să-și învingă frustrările și temerile.

Fișa resursă C

Motivarea adulților pentru învățare

Un alt aspect de o importanță incomensurabilă a instruirii adulților este motivația, ce diferă mult de cea a copiilor. Și asta, pentru că aceste două categorii de vârstă au surse de motivație variate.

Sursele motivaționale ale adulților:

- **relațiile sociale:** adulții vin la cursuri de perfecționare/reciclare sau la alte activități instructive pentru a-și face noi prieteni sau pentru a fi împreună cu prietenii/colegii/rudele;
- **expectațiile sociale:** adulții se angajează în activități instructive la insistența unei autorități, la recomandările soțului, la sugestiile prietenilor;
- **bunăstarea socială:** pentru a-și dezvolta disponibilitatea de a fi în serviciul comunității, de a fi util societății, adulții fac cursuri fără tangențe cu profesiunea de bază;
- **avansarea profesională:** adulții se angajează în procesul de instruire pentru a obține beneficii materiale, avansare profesională, prestigiu social, pentru a ține piept concurenței;
- **refugiu sau stimulare:** pentru a scăpa de plictiseală, pentru a evita rutina de acasă sau de la serviciu, adulții își găsesc salvarea în învățare;
- **interes cognitiv:** majoritatea adulților învață de dragul învățării, caută informații noi pentru a-și satisface curiozitatea.

Alte sugestii pentru formatori

Formatorul poate motiva adulții prin câteva mijloace:

- **stabilirea unui mediu pozitiv pentru curs.** Îndrumătorii ar trebui să asigure o atmosferă deschisă, prietenoasă ce le va indica participanților că rolul lor este de a-i ajuta să învețe;
- **stabilirea unui nivel potrivit de preocupare.** Nivelul de preocupare trebuie să corespundă gradului de importanță al obiectivului. Dacă materialul este foarte important, ar trebui să existe în clasă un nivel mai ridicat de preocupare și atenție. Totuși, oamenii învață mai bine în condiții de stres redus sau moderat; dacă aceste condiții sunt prea ridicate, stresul devine o barieră în procesul de învățare;
- **stabilirea unui grad potrivit de dificultate.** Gradul de dificultate ar trebui să fie suficient de mare încât să-i provoace pe participanți, dar nu atât de mare încât aceștia să devină frustrați de supraîncărcarea cu informații. Instruirea trebuie să încurajeze și să răsplătească participarea, culminând cu succesul;
- **determinați scopul implicării adultului** în procesul instructiv sau într-un training de perfecționare;
- **utilizați metode centrate pe educabil** (discuții în grup, sarcini pentru grupuri mici, aranjați mobilierul într-o modalitate nontradițională, adresați-vă pe nume etc.);
- **favorizați deschiderea adulților** spre schimbare, creștere personală și profesională.

Motivarea părinților de a participa la activitățile psihosociale de grup cu părinții

Ca părinților să le fie încurajat comportamentul de implicare în programele de instruire a adulților este necesar ca aceștia să perceapă beneficiile acestor întâlniri și să se simtă confortabil emoțional la aceste întâlniri. Dacă părintele este „chemat” la școală doar atunci când copilul are probleme de indisciplină,

atunci părintele va asocia școala cu ceva negativ, amenințător la adresa rolului de părinte. Similar, dacă părintele este criticat, judecat, apostrofat în școală, atunci va avea tendința de a evita școala, deoarece îi creează un disconfort emoțional, ce nu îl ajută să rezolve problema de comportament a copilului.

Modalități de încurajare a părinților să participe la activitățile cu părinții:

- întâlniri individuale cu părinții, planificate la intervale mici de timp, pentru a le oferi acestora informații despre progresele pe care le-a făcut copilul lor (NU se recomandă punerea accentului pe probleme sau pe ceea ce NU știe sau NU poate copilul);
- întâlniri de grup cu părinții ce au ca obiectiv prezentarea și discutarea unor teme de interes pentru toți părinții, de exemplu, metode de disciplinare a copiilor sau cum valorizăm timpul liber al copiilor etc.;
- primirea de către părinți a unui raport scris cu progresele copiilor la sfârșitul fiecărui semestru, cu accent pe aspectele pozitive și pe acele abilități și comportamente pe care părinții să le încurajeze la rândul lor;
- participarea părinților la diverse evenimente organizate de școală, festivități etc.;
- susținerea de către școală a organizării unor asociații profesori-părinți sau a unor asociații de părinți care să organizeze evenimente în susținerea implicării părinților în viața școlară a copilului.

Cum anunțăm părinții?

Pentru a participa la aceste întâlniri, este nevoie ca părinții să perceapă beneficiile directe ale sesiunilor, cum ar fi faptul că vor învăța cum să își rezolve dificultățile pe care le au în gestiunea anumitor comportamente ale copiilor sau că vor învăța să optimizeze dezvoltarea cognitivă, socială sau emoțională a copilului.

Părinții au propriile întrebări și temeri despre cum să își educe copii: de ce copiii lor au un comportament și nu altul, cum să reacționeze ca părinte în unele situații sau cum să îi ofere copilului un mediu cât mai sănătos, în care să se dezvolte. Oferirea unui cadru în care părinții pot găsi răspuns la aceste întrebări este un beneficiu imediat al participării la aceste întruniri.

Temerile și îngrijorările părinților

Motivele pot fi multiple:

- fiind o activitate nouă, părinții nu au experiența unor întâlniri unde învață cum să fie părinți și ar putea să respingă ideea, deoarece nu își dau seama cum i-ar putea ajuta întâlnirile;
- unii părinți au experiențe negative cu școala și asociază acest program cu respectivele experiențe;
- unii părinți se pot simți jenați sau rușinați să vorbească despre dificultățile lor, gândindu-se că un părinte trebuie să știe întotdeauna ce să facă și să fie „perfect”;
- unii părinți pot avea convingerea că „nimeni nu îmi poate spune cum să îmi cresc copilul”, „nu am nevoie de sfaturi”.

Cum putem depăși aceste situații:

- prezentarea programului față-n față;
- prezentarea beneficiilor pe care le-ar putea transmite părinții ce au participat deja la întâlniri;
- pentru unii părinți va fi suficientă doar lectura unor materiale informative transmise de școală;
- aceste sesiuni nu sunt pentru toți părinții (unii au nevoie de programe specializate).

Cele mai frecvente nevoi de instruire ale părinților:

- disciplinarea și metode de gestionare/modificare a comportamentelor problematice;
- elemente de psihologia dezvoltării;
- abilități sociale și emoționale ale copiilor. Managementul furiei sau a altor emoții negative intense.